
A Magyar Környezeti Nevelési Egyesület hírlevele 2022 szeptember

Vezetőségi hírek

A Választmányról

Kedves Tagok!

Az idei tisztújításon az Elnökség mellett a Választmány is megújult. Az eddigi személyek munkáját nagyon köszönjük, a visszatérőket szintúgy, miként az új tagokat is szeretettel köszöntjük. Az új Választmány tagjainak és póttagjainak névsorát körlevélben és a májusi Körben is olvashattatok.

A Választmány alakuló ülését 2022. június 2-án tartottuk; legfőbb feladat az elnök választása volt. A szavazás eredménye összecseng az elnökségi szavazás eredményével: az eddigi elnök kapta a legtöbb voksot, vagyis továbbra is Devescovi Balázs fogja össze a választmányi munkát.

A szavazás mellett bemutatkoztak az új választmányi tagok, és kértünk mindenkit, hogy készítsen egy rövid írásbeli bemutatkozást (vagy szükség szerint újítsa meg a régit) – ezek a beérkezés sorrendjében kerülnek fel a honlapra.

Két felajánlást is tett Devescovi Balázs. Tartana egy Google-képzést az elnökségi és a választmányi tagok számára, hogy csökkentsük a jövőben a leveleink méretét, és ezzel kíméljük a tárhelyeket – erre majd az egyik őszi hónapban kerítünk sort –, valamint elvinne minket egy szeptemberi kirándulás keretében a Kőhegyre (erről később még olvashattok).

Devescovi Balázs

Lesz

Jubileumi Országos Találkozó

Tata – Agostyán Ágoston-liget, 2022. szeptember 16-18.

Kedves Társaim!

Saly Erika elnök leveleiben számtalan érvet olvashattatok arról, milyen csábító, testet-lelket építő lehetőségek várnak minket az ideai találkozón:

„Hogy miért is gyertek el az OT-ra szeptember 3. hétvégéjén?

Elsősorban azért, hogy »élőben« találkozunk, hogy együtt ünnepeljük az egyesület 30. évfordulóját, ennek kapcsán együtt ültessünk el egy kis facsemetét, s hogy beszélgessünk közös dolgainkról!

Másodsorban azért, hogy megtudjátok, milyen is egy működő ökofalu. A kezdetektől környezeti nevelő társunk, Labanc Györgyi mutatja meg az élő példát Agostyán Ágoston-ligetben, az ökofalujában...

Harmadsorban pedig azért, hogy megismerjétek az ország egyik kisvárosának, Tatának épített és természeti értékeit. Vasárnap mindenki maga döntheti el, hogy Tatán mit néz meg. Nem lesz könnyű dönteni!”

Örömmel jelezzük, hogy 43 fő jelentkezett az ideai találkozóra. A résztvevőknek külön levélben fogjuk a fontos információkat elküldeni.

***

Labanc Györgyi házigazda (tel.: 30/419 5080, e-mail: bakfitty@t-online.hu) nagyon készül, már egész Tatát mozgósította, mindenki velünk foglalkozik! ☺

Találkozunk Tatán, tizenhatodikán! ☺

Az MKNE elnöksége nevében: Gyalog Éva

A 30 fa program alakulása

Ahogy azt már többször is jeleztük, egyesületünk 30. „születés-évét” megünneplendő ősszel elültetünk az országban 30 őshonos fát. A májusi KÖR-ben (nevekkal együtt) közhírré tettem, hogy 12 lelkes „fagazda” már van, de még várunk további jelentkezőket. Azonban nem „özönlenek” a jelentkezések. Gyanítom, hogy ennek az a (fő) oka, hogy kicsit túlsúlyosra sikeredett az a lista, hogy mit várunk egy fagazdától. Pedig lényegében nem a protokolláris ünnepség az igazi cél, hanem önmagunk (= egymás) köszöntése abbéli örömünkben, hogy

még mindig megvagyunk, élünk és működünk; annyi feladatunk van, hogy ki sem látunk belőle; s vannak lelkes tagjaink, újak is, fiatalok is.

Tehát várjuk további fagazdák jelentkezését az alábbi (egyszerűsített) feladatra:

1. Egy őshonos fa elültetése most ősszel. (Ha publikus helyen ülteti, annál jobb.)
2. Vendégek meghívása erre az alkalomra. (Ha van köztük „hivatalos” is, annál jobb.)
3. Kép, videó készítése az eseményről. (Ha azt feltölti a honlapunkra, annál jobb.)
4. Beszámoló írása. (Ha elküldi a KÖR-nek vagy egy helyi újságnak, annál jobb.)

Az OT-n (szept. 16-18.) mindenképpen beszélünk erről, tehát aki bizonytalan, azzal ott is megbeszélhetjük a részleteket.

Victor András, a projekt gazdája (andras.victor@gmail.com)

Puli online Szalon

A nyári szünet után szeptember 8-án indul újra a Puli Szalon. Érdekes, izgalmas nyári élményekről beszélgetünk. Aki szívesen osztja meg élményeit, készüljön néhány fotóval is!

A link a csatlakozáshoz **mindig az aktuális héten** kerül megosztásra a tagi levél-listán.

Trescsik Angéla

Volt

Muzsikál az erdő a Mátrában

2022. július 4-6.

Egy éve ilyenkor vettünk részt először a címben említett rendezvénysorozat mátrai helyszínén.

Akkor négyen voltunk, és hétvégén; most hárman, és hétfőtől szerdáig.

A szervezés már hetekkel korábban elkezdődött: egyeztetés a helyi szervezőkkel, valamint a témához kapcsolódó játékok kiválasztása,

becsomagolása. Idén az volt a kérés, hogy az ökolábnyom legyen a foglalkozások középpontjában, ehhez pedig a Klímatanösvény kínált sokféle lehetőséget.

Hétfőn délelőtt indult el Budapestről Saly Erika és Tóthné Tímár-Geng Csilla, én Bagon csatlakoztam hozzájuk.

Innen még egy jó órányira voltunk Szentkúttól, az első nap helyszínétől. Félve szálltunk ki az autóból, hiszen már reggel érezhető volt, hogy a napok óta tartó hőség nem fog enyhülni. Ehhez képest fellélegeztünk, amikor megláttuk a számunkra előkészített asztalokat egy dús lombú fa

árnyékában.

Jóval a kezdés előtt érkeztünk, így kényelmesen megebédeltünk, majd kipakoltunk.

Nem volt olyan tömeg, mint hétvégén, erre számítani lehetett. De ennek megvolt az előnye is: hosszabb és mélyebb beszélgetésekre adódott lehetőségünk gyerekekkel, felnőttekkel egyaránt.

Első nap este 6-ig lettünk volna szolgálatban, de addig nem hagytuk el a helyünket, amíg érdeklődő vendégek voltak körülöttünk. A szabadtéri színpadon már elkezdődött a hangverseny, és mint kiderült, az egyik látogatónk édesapja is a zenészek közt volt. Ő viszont társaival együtt ezalatt a mi asztalunknál töltötte az idejét.

A Cantus Corvinus Vegyeskar műsorát már mi is meghallgathattuk, sőt az utánuk következő fergeteges ütős produkciókat is a TamBorEn trió előadásában.

Kedden 13.30-kor csatlakoztunk a Delelő kúthoz tartó túrázók csapatához, melyet dr. Csóka György erdővédelmi tudományos tanácsadó vezetett.

Sokak öröme, de a mi bánatunkra esőben tértünk vissza a pincesorra, ahol vizes asztalok és padok vártak minket. A kipakolás, standolás egyórás várakozás után is reménytelennek tűnt.

Másnap annál gazdagabb, mozgalmasabb napunk volt! A helyszínt már tavalyról ismertük: a tari Szent Mihály templom kertjében, árnyas fák alatt kaptunk helyet.

A padok és asztalok szállításában, elhelyezésében a Mátra Erdészeti Technikum idősebb diákjai segítettek. Udvarias és érdeklődő fiatalok voltak, egyikük vissza is jött, és – mint „szakmabeli” – hosszan próbálgatta a fás játékokat. Alkalmom adódott a szerepcserére: szívesen megosztotta velünk, hogy ő mit mondana el a látogatóknak az évgyűrű-kirakó kapcsán.

Csillánál a klímás játékokhoz álltak sorba, Erika ökolábnyom-számítást végzett felnőtt érdeklődőknek. Közben – mivel gyakran szóba kerül, hogy ki honnan érkezett –, több látogatónról is kiderült, hogy a földünk, így kibővült a közös témák köre.

Szerdán este jött el a búcsú ideje. Szabó Lajos, a Muzsikál az Erdő Alapítvány elnöke épp akkor érkezett a rendezvényhelyszínre egy nagy csapat túrázóval, ekkor nyílt alkalmunk személyesen gratulálni a most is profi szervezéshez. Mi megköszöntük a megjelenési lehetőséget és a szíves vendéglátást, ő pedig a közreműködésünket.

Gyalog Éva

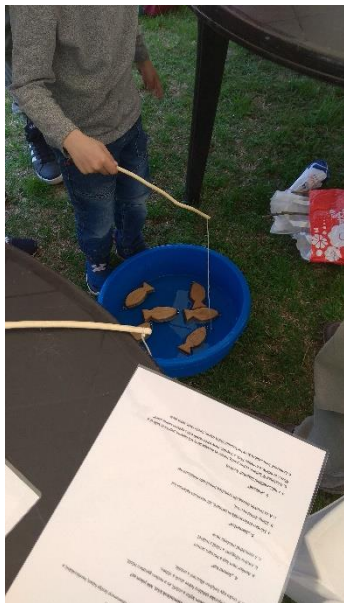
Gyermeknap és Halmajális Kőbányán

Vidám hangulatú rendezvények meghívottjai voltunk Kőbányán.

Részt vettünk a gyereknapi forgatagában, és a Halmajálison.

Ezen az évenként hagyományosan megtartott összejövetelen a halak voltak a főszereplők. Mi is ilyen játékokkal készültünk, főleg a Herman Ottó ihlette halas játékokat vittük, néhány újabbal kiegészítve. Sok látogatónk volt, gyerekek és felnőttek egyaránt.

Hársas Éva

Kapolcs, 31. Művészetek Völgye

2022. július 22-31.

Idén is aktív és hangsúlyos résztvevői voltunk a Zöld Udvarnak, mi vittük a Zöld Zugoly programot 15-20 fővel, akik közül többen „cserélődtek”. Így a 10 nap alatt 23 fő segítette a munkát.

Mint minden évben, most is folyamatosan játszottunk, beszélgettünk az érdeklődőkkel a Faluházban. Idén a Herman Ottó vándortanösvény játékait vittük el a látogatóknak, a Zöld Udvarban pedig végig kézműves foglalkozást tartottak a fiatal önkéntesek és az egyesületünk tagjai. A már évek óta szokásos Fair Trade Kávézót és a Tudományos játszóházat idén is nagyon szerették a fesztiválizók.

Rengetegen látogatták a programjainkat, alig volt megállás.

Nagy sikere volt Vásárhelyi Tamás „Fortélyos játéktár” interaktív bemutatásának,

Victor András „Népdalaink szimbolikája” című előadásának,

Saly Erika, Könczey Réka és Victor András DeNaturált Ember című interaktív műhelyének. Ez utóbbi újszerű volt, mert játékkal, mozgással, beszélgetéssel mozgatta meg a résztvevőket, állásfoglalásra készítette őket.

Victor András reggeli növényismereti sétái hihetetlen számú érdeklődőt vonzottak. Volt, aki mind a 3 alkalommal részt vett a sétán, hiszen más-más útvonalat jártunk be. Természetesen a látott növényekből a szokásos növényfal is elkészült a feliratokkal.

Grossmann Erika és Bükki Levente varázslatos kémiai bemutatói is lenyűgözték a látogatókat! Visszatérő vendégeik is voltak... 😊

A kreatív kézműves foglalkozásokon a „hulladékból hasznosat” szlogent tartottuk a szemünk előtt, így készültek a tárgyaink hajtogatással, vágással, többféle anyag felhasználásával. A legyezőtől kezdve a kávékapszula-fülbevalóig többféle tárgy készült. Ezek mellett még különböző játékokkal is készültünk, pl. a szelektív hulladékgyűjtéssel kapcsolatban.

A programot sikeresen zártuk, büszkék lehetünk, mert aki betért hozzánk, mind jól érezte magát, akár gyerek volt, akár felnőtt.

Az egyesület tagjainak, Sztridáné Kurucz Krisztinának (irodavezetőnknek) és a bennünket segítő önkéntes fiataloknak hálás köszönettel tartozunk.

Timár-Geng Csilla
projektvezető

ERASMUS+

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Részvételi környezeti nevelés

Mégis mi a manó az a részvételi környezeti nevelés? Hiszen minden környezeti nevelési programban részt vesznek gyerekek – mondhatnánk értetlenkedve.

Az igazi részvétel azonban több annál, hogy a gyerekek elvégezzék felnőttek által kitalált és kidolgozott feladatokat, tevékenységeket, esetleg úgy, hogy nem is értik igazán azok célját.

A részvételi környezeti nevelés azt jelenti, hogy a gyerekeket valóban bevonják a programokba. A bevonás pedig azt, hogy

1. értik az adott feladat vagy tevékenység célját,

2. tudják, hogy ki döntött úgy, hogy ők részt vegyenek ebben a tevékenységben és miért,
3. nem csak „dekorációk”, hanem valódi, értelmes szerepük van a tevékenység során, és
4. önként vesznek részt benne azután, hogy világossá tették számukra, miről szól a tevékenység.

A részvételnek számos „fokozata” lehet, pl. a programot ugyan a felnőttek kezdeményezik, de a gyerekekkel közösen hozzák a döntéseket a program során. A következő fokozat, ha a fiatalok kezdeményeznek és működtetnek bizonyos tevékenységeket.

Ebben a projektben ezt a fajta részvételt, a gyerekek minél jobb bevonását szeretnénk megismertetni és népszerűsíteni a hazai közönség – s nemcsak a környezeti nevelők – között. Ennek része volt Prágában, egy nemzetközi környezeti nevelési konferencián 10 környezeti nevelő (támogatással való) részvétele 2022 márciusában.

A folytatás egy elektronikusan elérhető „jó gyakorlat gyűjtemény” – e-handbook (e-kézikönyv) – összeállítása, amely éppen folyik. Ez résztvevő országokként (Lengyelország, Csehország, Szlovákia és Magyarország) 4-4 jó-gyakorlatot és a helyi környezeti nevelés történetét mutatja majd be, valamint az előrelépés lehetőségeit ismerteti röviden, a részvételi környezeti nevelés szempontjából nézve, azaz, hogy a gyerekek így vagy úgy, de bevonódtak-e. A rövid esetleírások olyan instrukciókat, feladatlapot tartalmaznak, hogy reményeink szerint bárki egyszerűen használhatja/adaptálhatja majd a munkája során. A hazai jógyakorlatok közül az alábbiakat választottuk: Folyófigyelő hálózat, a Vadonleső (www.vadonleso.hu), a természetességmérő (www.termeszetessegmero.hu) és a Natura 2000 területekkel kapcsolatos adatgyűjtés. Victor András, Orgoványi Anikó, Bakó Botond, Kecskés Ferenc, Könczey Réka és Szűcs Boglárka írásait olvashatjátok majd az októberben „megjelenő”, azaz online elérhető gyűjteményben.

Az e-kézikönyv és a jó-gyakorlatok megismertetése céljából egy 2 napos online eseményt tartunk Zoomon november első felében, várhatóan az első hét során (ekkor lesz nálunk az őszi szünet) vagy valamelyik hétvégén. Az első nap nemzetközi nap lesz, különböző országokból meghívott előadókkal (angol nyelven, a fordítást megoldjuk), míg a második napon minden ország a saját nyelvén, a saját megközelítésében tárgyalja a részvétel lehetőségeit. Minden országból 20 résztvevőt várunk, érdemes készülni rá. Pontos infókkal jelentkezünk, amint lehet.

Mondok Zsuzsa

Újpesti komposztos előadások

Budapest IV. kerületi Újpesti Városgondnoksága – a Magyar Környezeti Nevelési Egyesülettel kapcsolatot keresve – 3 komposztos előadásra kért fel 2022 nyarán. Kb. 250 lakos kapott ajándékba 900 literes, nagyméretű, műanyag fedeles eszközt, hogy kertjében a zöldjavakat hasznosítani tudja. Az ajándék feltétele a tanfolyamon való részvétel volt. Ehhez nyújtottam segítséget 45 perces előadásommal, ahol a folyamatot, az élőlényeket, a hozzávalókat és az eszközöket vettük végig. Nagyon érdeklődők voltak a résztvevők, s a fiatalok és a nyugdíjas korúak is szép számmal képviseltették magukat. Mint mondták, sok újat tanultak, sőt volt, amit rosszul csináltak eddig, de most már korrigálják.

Állandó téma volt a diólevél, s annak biztosítása, hogy 9 hónap után már biztos, hogy nem növekedésgátló a komposztja. Továbbá a banán és a citromhéjakra kérdeztek rá sokan. A Humusz Szövetség azt javasolja, hogy ezeket ne tegyük bele a komposztba, mert a mediterrán gyümölcsök nehezen bomlanak le, illetve penészölő vegyszerekkel kezelt a héjuk. A tapasztalatok mindazonáltal azt mutatják, hogy a citrusfélék minden gond nélkül lebomlanak (Tirczka Imre, SZIE). Kompromisszumként azt javasolhatjuk, hogy lehetőség szerint csak a biobanán és bio citrusfélék héját tegyük a komposztba.

A kerületi kezdeményezés keretében nem csak kültéri komposztkeretet, hanem konyhai, beltéri komposztálót is kaphattak azok, akiknek nincs kertje, mégis szeretnék a zöldjavakat komposztálni (Greenman Indoor Composter 16 literes, anaerob fermentáláson alapuló, starter kultúrával működő rendszer). Ezen túlmenően 300 literes esővízgyűjtőt is kaphattak a kerttel rendelkezők, melyhez ugyanúgy tartoztak tájékoztató előadások. Mindenképpen példaértékű ez a IV. kerületi kezdeményezés, melyet összel tovább fognak bővíteni!

Nagy Andrea

A Beporzók Munkacsoport hírei

Júniusban sikerült személyesen összejönnünk, és nagyon vidám hangulatban eltöltött délután során a következő évekre vonatkozó elképzeléseket írtuk össze.

Folytatódik a XII. kerületi közösségfejlesztési pályázaton elnyert tevékenységek sora: megtörtént egy családi botanikai-beporzós séta (Kecskés Ferenc és Vásárhelyi Tamás vezetésével); a következőt, a Harang-völgyben, október 1-re tervezzük (Victor András és Bakonyi Gábor vezetésével).

Augusztus 22-23-án „karbantartási munkálatok” folytak a Beporzó vándortanösvényen és a Herman Ottó vándortanösvényen (Hársas Éva és Vásárhelyi Tamás). Így teljes fényükben mutatkozhattak be az augusztus 24-25-i pedagógus továbbképzésen, majd szeptember 3-án a II. kerület halas

rendezvényén (Klebsberg Kultúrkúria – HIHA azaz Hidegkúti Halnap, ingyenes rendezvény).

A Sas-hegyi Látogató Központban is bemutattuk a Beporzó vándortanösvényt.

Vásárhelyi Tamás

Hegyvidéki továbbképzés

A Hegyvidéki Önkormányzat Zöld Irodájának támogatásával, a Közép-Budai Tankerületi Központ segítségével a Németvölgyi Általános Iskolában megtartottuk a kétnapos pedagógusképzést augusztus 24-25-én.

A képzést a megszokott módon interaktív műhelyfoglalkozásként szerveztük. A természetességmérő és a három vándortanösvény bemutatását elméleti és gyakorlati feladatokon keresztül, játékos formában vezették elő rutinos képzőink: Bányi-Földesi Dorka, Hársas Éva, Kecskés Ferenc és Vásárhelyi Tamás. Tartalék emberünk is volt Timár-Geng Csilla személyében. Az egész képzést Dorka fogta össze, aki több online megbeszélést is szervezett, mire kikristályosodott a pontos ütemterv és a feladatok megosztása.

Az iskola részéről egyrészt a résztvevők többségét kaptuk (csak három külsős volt), másrészt rendkívül kellemes körülményeket, vendéglátást, jó szót, szívélyes fogadtatást és hálás köszönetet. Ezt az értékelő lapok is megerősítették.

A képzés nagyon sikeres volt, a résztvevők csak dicséretet mondtak, miszerint inspiráltuk őket a tanévkezdéshez, lendületet adtunk, érdekes és hasznos volt, máris gondolkodnak, hogyan tudnák beépíteni a különböző tantárgyaikba a képzésen tanultakat.

Szentpétery Marianne
projektvezető

Új tagunk

Kedves Tagtársak!

Szeretném bemutatni nektek új tagunkat, Györgyi-Ambró Gergőt, akit közös iskolai foglalkozások tartása közben volt szerencsém megismerni. Elkötelezett, lelkes környezeti nevelő, akivel nagyon jó együtt dolgozni. Olvassátok szeretettel bemutatkozó sorait. Remélem, hamarosan személyesen is találkozhattok vele valamelyik programunkon!

Bátyi-Földesi Dóra

A természethez már gyerekkorom óta szoros kapcsolat fűz, mivel 10 éves korom óta tájékozási futó versenyekre jártunk eleinte a családommal, majd a kerületi

egyesületünkkel. Szabadidőmben futva, biciklivel, vagy épp sziklát mászva fedeztem fel a Kárpát-medence rejtett zugait és természeti értékeit.

A környezetvédelem és környezeti nevelés egyetemi tanulmányaim után talált meg, amikor természetvédelmi őrként és technikusként dolgozhattam több szeznon keresztül az USA különböző pontjain. Itt ismerkedtem meg a környezeti nevelés alapjaival és sajátítottam el az amerikai fejlesztésű felelős természetjáráshoz kapcsolódó foglalkozásokat (ún. „Leave no Trace” program). Főleg terepi, kinti tapasztalatokkal rendelkezem, de az utóbbi időben tantermi előadásokat is tartottam a klímavédelemről vagy épp a folyókról. Az MKNE friss tagjaként remélem, hogy tovább tudom szélesíteni a szakmai profilomat, és minél több aktív tagját megismerhetem a hazai közösségünknek.

Györgyi-Ambró Gergő

Versek, szépségek

Szépségek, érdekességek

Lapozgattam az Állami Könyvterjesztő Vállalt reprint sorozatában egy érdekes könyvet: „Raff György’ Természethistoriája gyermekek’ számára – a’ kor’ kívánatához alkalmazva kijavította Stancsics Mihál. Pesten, Emich Gusztáv sajátja. 1846.”

Érdekes adalék, hogy ez a „Stancsics Mihál” nem más, mint Táncsics Mihály, aki Mihajlo Stančić néven született horvát apától és szlovák anyától, de a magyar ’48-nak lett ikonikus szereplője.

A „tanító úr” ezt írja az Állatország fejezetben: „Álat az ember is; de a’ legjelesebb és legokosabb minden álatok közt; sőt az ember ura a’ földön lévő minden álatoknak és magának a’ földnek is. Ezen hatalommal, mellyet Teremtője adott neki, nagyon is tud élni. ... azokat keresi ki magának minden álatok közül, mellyeknek inyre nézve legjobb húsok van. Sőt sok álatot még házi rabszolgáivá, megöleendő áldozatává tesz; ... még a’ tenger’ fenekén is csúszmász, hogy finnyás inyének valami jót találhasson.”

Találta: Victor András

Közérdekű

Kedves Tagjaink!

2022-ben Egyesületünk éves tagdíjai továbbra is a következők:

- **4000 Ft egyéni,**
- **2000 Ft kedvezményes (diák, nyugdíjas)**
- **6000 Ft családi.**

A befizetéseket továbbra is a következő bankszámlaszámra lehet utalni:

Bankszámlaszámunk: MagNet Bank 16200151-00270519-00000000

A 2021-es évre vonatkozó tagdíjat **2022. március 31-ig** kellett rendezniük a tagoknak. Kérjük, aki az idei tagdíjat még nem fizette be, mihamarabb tegye meg!

**Tagdíjbefizetési
határidőnk:
március 31.!**

Tájékoztatás:

Irodánkban jelenleg sajnos nem tudunk személyesen találkozni, itthonról dolgozom. Telefonon (06-20-494-94-69) és e-mailen (kriszkurucz.mkne@gmail.com) természetesen elérhető vagyok, ha valaki postán szeretne valamit küldeni, kérem, előtte egyeztessen velem, hogy milyen postacímre teheti meg!

Sztridáné Kurucz Krisztina

Felelős kiadó: az Egyesület elnöke
Szerkesztő: Hársas Éva
Postacím: 1119 Budapest, Etele út 59-61.
Honlap: www.mkne.hu

Iroda: 1119 Budapest, Etele út 59-61.
Tel/Fax: 321-4796
e-mail: mkne@mkne.hu
Fogadóórák: hétfő, szerda: 9-12h (egyéb esetben előzetes egyeztetés alapján)